

Dejme komunitním službám zelenou!

5. května 2026, evropský den rovnosti a nezávislosti lidí se zdravotním postižením

Výzva Jednoty pro deinstitucionalizaci (JDI), Aliance pro individualizovanou podporu (AIP) a Asociace komunitních služeb v oblasti péče o duševní zdraví (AKS)

za dostupné, místní, komunitní sociální služby; za posílení možnosti lidí se zdravotním postižením zvolit si způsob zajištění podpory a péče tak, aby mohli žít nezávislý život a sdílet péči mezi službami a rodinnými pečujícími.

Komunitní sociální služby: terénní, ambulantní a komunitní pobytové umožňují lidem se zdravotním postižením žít doma, v obci, vesnici, s podporou odpovídající jejich potřebám. Pečujícími umožňují sdílenou péči a naději pro důstojný život jejich dospělých dětí. Neoddělují, ale začleňují. Přinášejí podmínky a metody pro důstojný a naplněný život lidem se znevýhodněním i jejich rodinám v místech, kde žijí. Působí významně preventivně a zachycují a podporují lidi, kterým hrozí sociální vyloučení

V Česku existuje široké spektrum kvalitních komunitních služeb, ale jejich **kapacity dlouhodobě nestačí** – jejich počet a dostupnost nepokrývají potřeby a poptávku. Upozorňují na to dlouhodobě sami uživatelé služeb i pečující rodiče o děti a dospělé s postižením, poskytovatelé komunitních služeb s listy čekatelů a neuspokojených zájemců, i my, střešní organizace. Nyní to ukazují i nová data.

Byly podány již i národní a mezinárodní **stížnosti** na neuspokojivý stav komunitní podpory v České republice, která je příčinou nerovného přístupu lidí s postižením ke službám z veřejných prostředků.

V Česku

- **stále převládá “pobytová” a institucionální péče nad dostupnou podporou v přirozeném prostředí**

do pobytových služeb pro lidi se zdravotním znevýhodněním plyne **62 %** z celkového objemu finančních prostředků, kterými stát, kraje a obce každoročně dotují sociální služby využívané lidmi se zdravotním znevýhodněním;

Pozn.: celkové **kapacity pobytových** sociálních služeb pro lidi se zdravotním znevýhodněním a seniory v ČR jsou **dvakrát vyšší než kapacity v terénu** viz [Analýza základních dat o kapacitách a financování sociálních služeb v Česku](#)

- **jsou velké rozdíly v krajích v dostupnosti komunitních služeb - místní, účinné podpory**

mezi jednotlivými kraji ČR panují velké rozdíly v kapacitě terénních i ambulantních sociálních služeb pro lidi se zdravotním znevýhodněním; kapacita těchto služeb přepočtená na počet obyvatel kraje je **v některých krajích třikrát nižší než kapacita v jiných krajích**

- **mnoho pečujících pečují o své blízké s postižením bez odlehčení a dostupné místní podpory**

40 % pečujících je na péči zcela samo a neexistuje nikdo, kdo by je v pečování mohl zastoupit viz [Analýza PAQ Research](#) .

Vyzýváme Ministerstvo práce a sociálních věcí (MPSV), aby

- završilo ukotvení komunitních služeb pro osoby se zdravotním postižením, zavedlo jejich evidenci v Registru poskytovatelů a zamezilo ústavním prvkům
- vytvořilo srovnatelné podmínky pro všechny kraje k rozvoji komunitních služeb jako prevenci ústavní péče a zvýšilo rovnost přístupu ke komunitním službám lidem se zdravotním znevýhodněním v Česku
- směřovalo veřejné zdroje tak, aby podpora byla dostupná v přirozeném prostředí a lidé se nemuseli rozhodovat k odchodu do ústavu pro nedostatek komunitních služeb
- posilovalo finance lidí a jejich rodin, aby mohli komunitní sociální služby využívat
- v rámci transformace ústavů zřizovaných MPSV zajistilo jejich přeměnu nejen na pobytové služby komunitního typu, ale podpořilo i vznik nových kapacit terénních a ambulantní služeb a odlehčovací služby pro pečující

A vyzýváme kraje, aby pro osoby se zdravotním postižením a jejich rodinné pečující:

- umožnily jejich participaci, ptali se na jejich potřeby, při plánování a rozhodování o krajské síti sociálních služeb
- zajistily na svém území rozvoj dostupné sítě komunitních služeb postavené na terénních a ambulantních službách, a to i v případech transformace ústavů, které zřizují
- finanční prostředky na sociální služby směřovaly primárně na podporu komunitních sociálních služeb a jejich trvalý rozvoj
- zpřístupnily v komunitě využívání i dalších veřejných služeb jako zdravotní péče, vzdělávání, sportovní a kulturní aktivity

Pořádající organizace:

Jednota pro deinstytucionalizaci, JDI, z. s.

Terezie Hradilková, předsedkyně

terezie.hradilkova@jdicz.eu

Partnerské organizace:

Aliance pro individualizovanou podporu

Kristýna Mlejnková, výkonná ředitelka

kristyna.mlejnkova@aipp.cz

Asociace komunitních služeb v oblasti péče o duševní zdraví

Zdeňka Kuviková, předsedkyně

zdenka.kuvikova@askos.cz